

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Mat og industri 2016

Status og utvikling i norsk matindustri

Utgitt av: Norsk institutt for bioøkonomi – NIBIO

Ansvarlig redaktør: Sjur Spildo Prestegard

Fagredaktør: Stine Evensen Sørbye

Samarbeidspartnere: Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Forskningsrådet, Norsk Landbrukssamvirke, Landbruksdirektoratet, NHO Mat og Drikke

Foto: Erling Fløistad (forside), Åsmund Asdal (side 3), Lars Sandved Dalen (side 4), Ragnar Våga Pedersen (side 6)

Layout/ombrekking: Siri Fauske

Trykk: Xidé

Publikasjonsnr.: 2(10)2016

Arkivnr.: 2016/546

ISSN 2464-1189

ISBN 978-82-17-01689-2

Oslo, september 2016

Nøkkeltall for norsk matindustri 2015

Omsetning	Bearbeidingsverdi	Sysselsetting
214,5 mrd. kroner	49,0 mrd. kroner	48 995
Antall bedrifter	Bruttoinvestering	Lønnskostnader¹
2 100	5,9 mrd. kroner	24,7 mrd. kroner
FoU²	Totalt konsum³	Avgifter minus tilskudd
734,6 mill. kroner	245,5 mrd. kroner	7,4 mrd. kroner
Kostnader til egenutført FoU		

¹2014-tall

²2014-tall

³Inkl. alkoholholdige drikkevarer

Kilde: SSB (2015-tall beregnet av NIBIO)

Informasjon

Norsk matindustri er Norges største fastlandsindustri målt i omsetning, verdiskaping og antall sysselsatte. I matindustrien bearbeides produkter fra landbruk og fiske til matvarer, dyrefôr og drikkevarer. Matindustrien er sammensatt og består av svært ulike aktører – fra store børsnoterte foretak og samvirkebedrifter med mange tusen ansatte, til enkeltpersonforetak med hjemmeproduksjon. Bedriftene er spredt rundt om i hele landet og produserer matvarer som i all hovedsak er basert på norske råvarer. Matindustrien er en sentral del av verdikjeden for mat i Norge og produserer hovedsakelig varer til hjemmemarkedet. Matindustrien er i kontinuerlig endring. Nye produkter og merkevarer lanseres, anleggsstrukturen endres og eierskap skiftes.

Mat og industri er en konjunkturrapport om status og utvikling i matindustrien. Årets utgave er forenklet og viser kun sentrale nøkkeltall og utviklingstrekk det siste året.

Dataene som gjengis i dette heftet er hovedsakelig basert på SSBs industristatistikk. Med unntak av arbeidsmarkedsstatistikk, er dataene bearbeidet av NIBIO slik at samtlige bedrifter med en omsetning under 50 000 kroner er fjernet. Videre er bedrifter med null og i både sysselsatte og ansatte fjernet. En del tall for 2015 er beregnet av NIBIO med utgangspunkt i nasjonalregnskapsstatistikk, og bør anses som foreløpige. For nærmere beskrivelse av de ulike nøkkeltallene, se rapporten Mat og industri 2015.

2015 – Utviklingstrekk

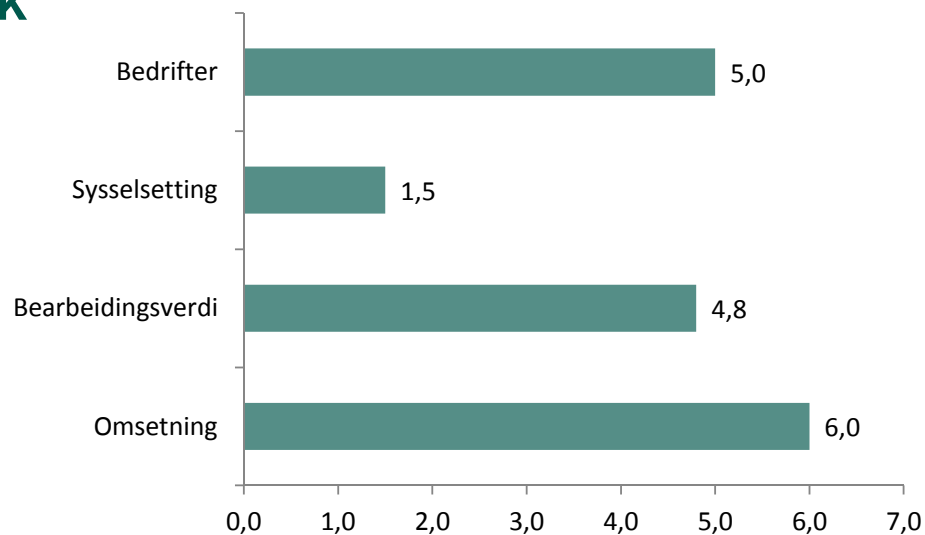
- Norsk matindustri hadde en positiv utvikling i 2015.
- Nøkkeltall for omsetning, bearbeidingsverdi og sysselsatte viser en økning.
- Det er klare variasjoner mellom foretak og mellom bransjer.

Vekst i omsetning i norsk matindustri fra 2014–2015

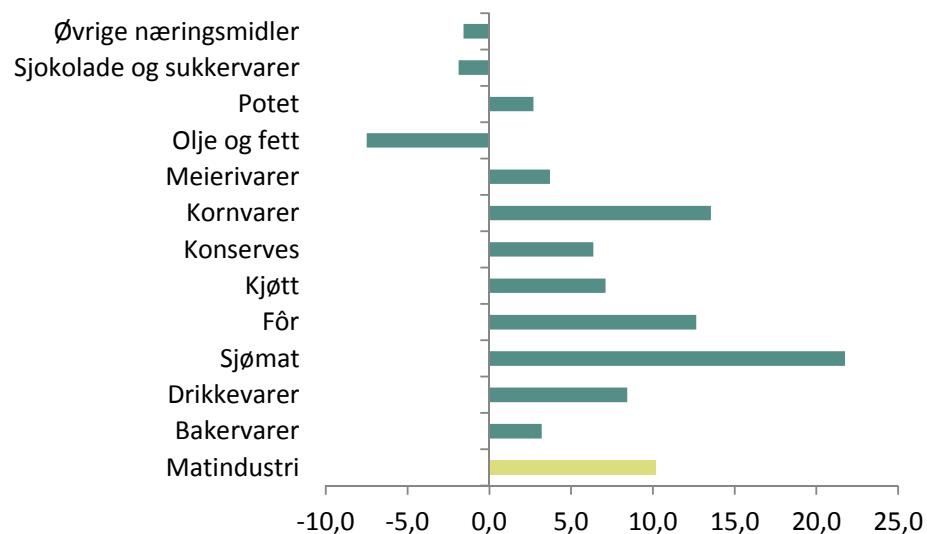
6 %

Vekst i omsetning i sjømatbransjen fra 2013–2014

21,8 %

Sentrale nøkkeltall i norsk matindustri. Endringer fra 2014 til 2015 (%)

Ulike bransjer i norsk matindustri. Endringer fra 2013 til 2014 (%)

Sysselsetting og struktur

- Norsk matindustri er lite følsom for konjunktursvingninger.
- Det skjer en kraftig automatisering i matindustrien.
- Antall sysselsatte i matindustrien opprettholdes og er relativt stabilt.
- Bedrifter i matindustrien finnes i alle landsdeler, fra små enkelt-personsforetak til hjørnesteins-bedrifter i lokalsamfunnene.

Utvikling i antall sysselsatte i matindustrien og øvrig industri, 2003–2015*

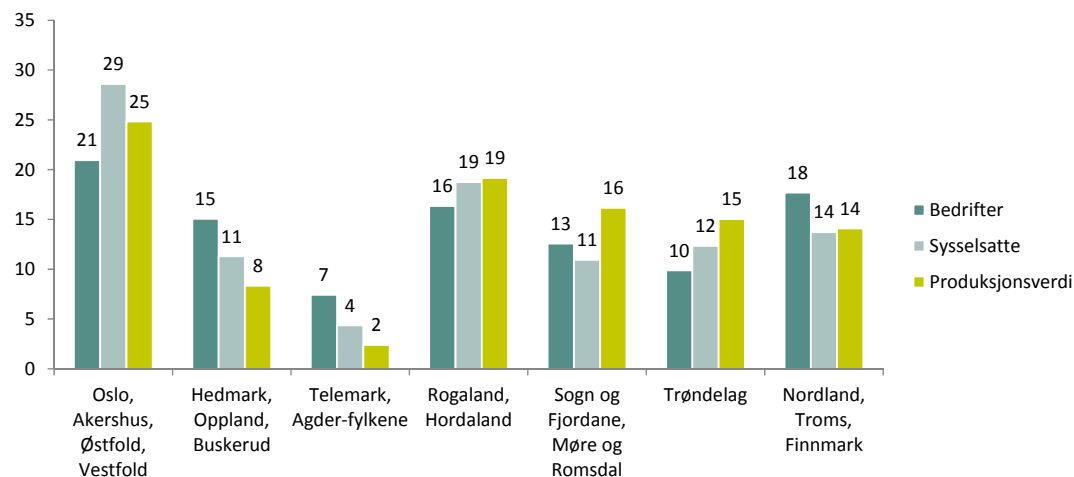
* Beregnet av NIBIO

Totalt antall sysselsatte i 2015

48 995

Andel av sysselsatte i norsk industri

22 %

Nøkkeltall i matindustrien fordelt på regioner, 2014, %

Mat og industri 2016

Verdiskaping

- Verdiskapningen i matindustrien har en stabil positiv utvikling.
- Sterk vekst i omsetning og bearbeidingsverdi de siste årene.
- Sammenlignet med øvrig industri, er matindustrien mindre sårbar for konjunktursvingninger.

Total omsetning i matindustrien
i 2015

214,5 mrd. kroner

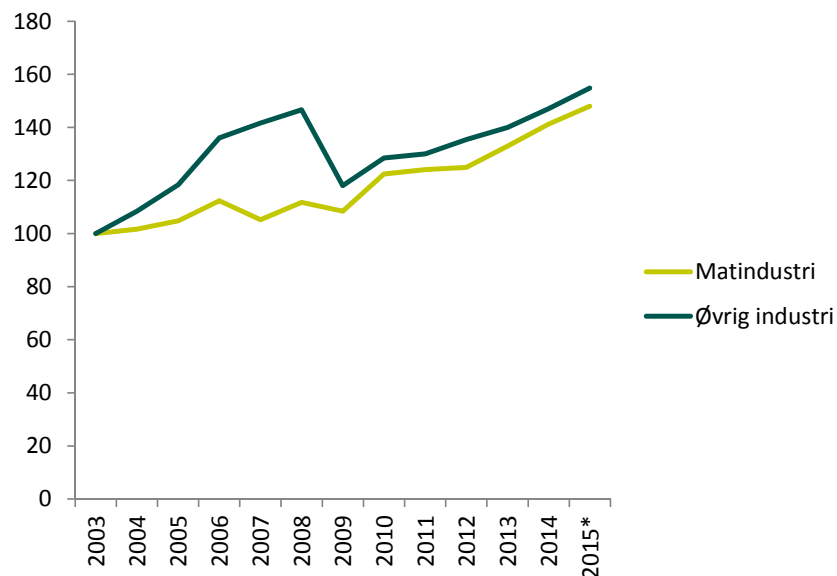
Andel av omsetningen i norsk
industri

26 %

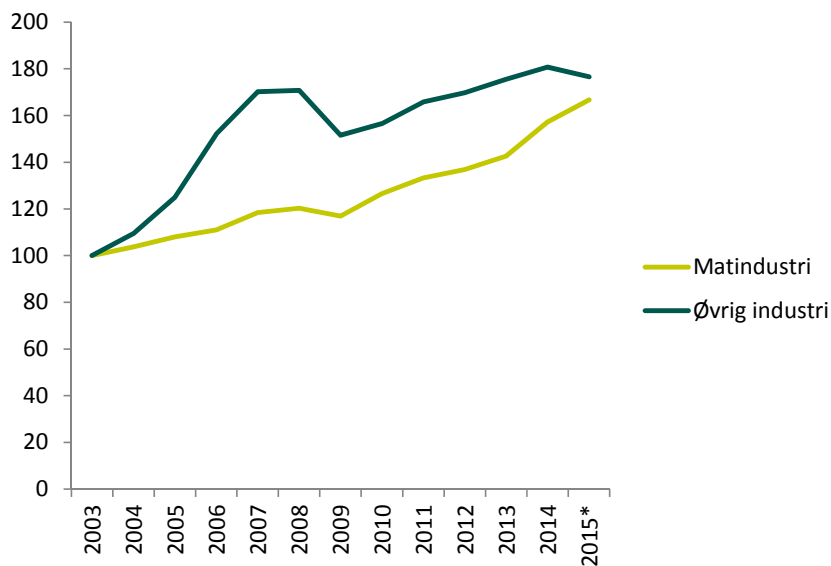
Andel av bearbeidingsverdi* i norsk
industri

22 %

* Bearbeidingsverdi defineres som produksjonsverdi minus produktinnsats

Utvikling i omsetning i løpende priser, indeks 2003 = 100

Utvikling i bearbeidingsverdi i markedspriser, indeks 2003 = 100

Små og mellomstore bedrifter i matindustrien

- Med unntak av noen få store, er de fleste bedrifter i matindustrien SMB.*
- De store bedriftene står for om lag halvparten av omsetningen og bearbeidingsverdien.

*SMB defineres av NHO som bedrifter med under 100 sysselsatte

Nøkkeltall om SMB i norsk matindustri:

Omsetning i matindustrien i 2015

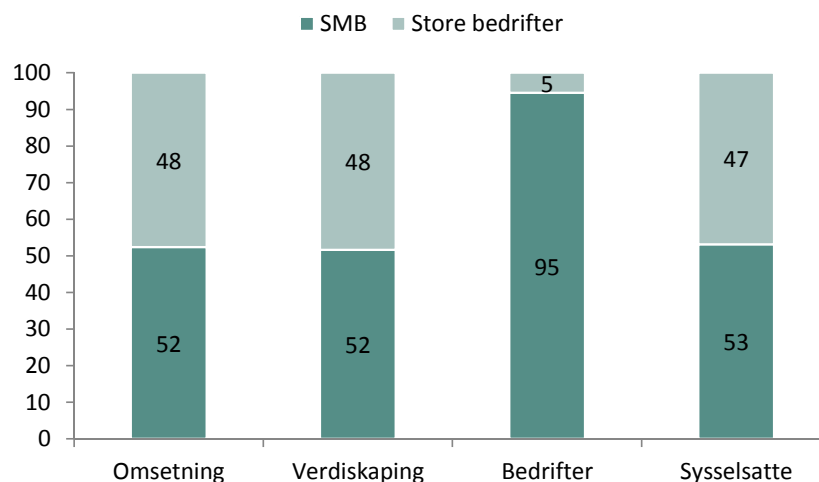
106 mrd. kroner

Bearbeidingsverdi

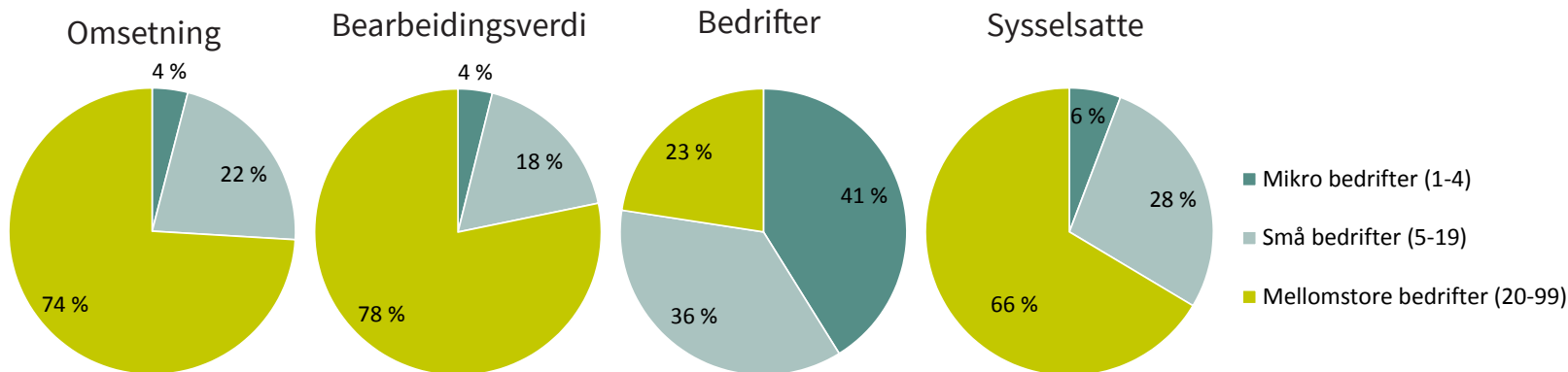
24 mrd. kroner

Sysselsatte

25 662

Bidrag fra SMB og store bedrifter i norsk matindustri, 2014, %

SMB i matindustrien fordelt på ulike størrelser, 2014

Kompetanse

- Den teknologiske utviklingen bidrar til høyere krav til utdanning og kompetanse i matindustrien.
- Tilgang på kompetent arbeidskraft har betydning for matindustriens verdiskaping og endrings- og omstillingsevne.
- Sammenlignet med øvrig industri, er matindustrien mindre sårbar for konjunktursvingninger.

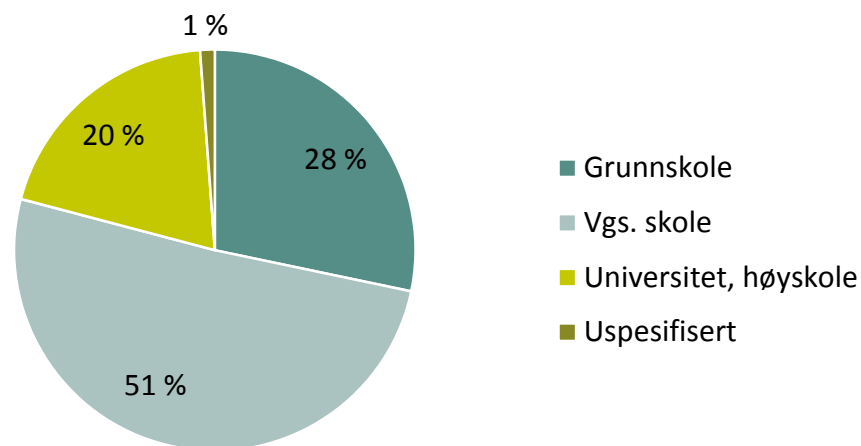
Andel av de sysselsatte i matindustrien med universitets- eller høyskoleutdanning i 2015

20 %

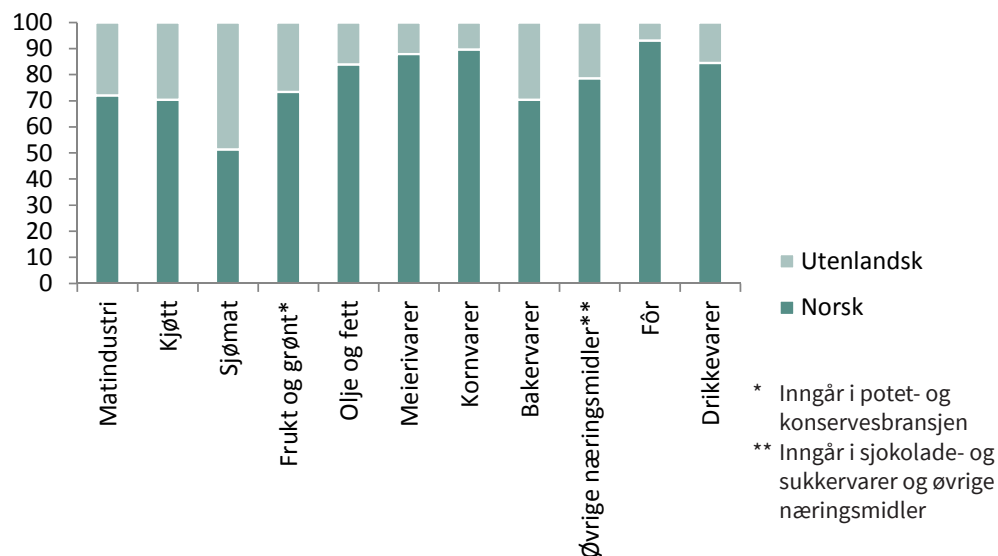
Andel av de sysselsatte i norsk matindustri som er utenlandske*

28 %

* Utenlandske sysselsatte/innvandrere defineres av SSB som personer født i utlandet av to utenlandskfødte foreldre og fire utenlandske besteforeldre

Utdanningsnivå i matindustrien, 4. kvartal 2015

Andel utenlandsk arbeidskraft, 4. kvartal 2015

Matindustrien består av mange ulike bransjer

- Matindustriens bransjer bearbeider råvarer fra landbruk og fiske til et mangfold av produkter innen mat, fôr og drikkevarer.
- Bransjene i matindustrien har behov for ulike råvarer. Tilgangen på råvarer varierer med politiske rammebetingelser.
- De 5 største bransjene målt i verdiskaping og sysselsetting er kjøtt, sjømat, meierivarer, korn- og bakervarer og drikkevarer.*

**Andre bransjer er olje og fett, konserver, sjokolade- og sukkervarer og øvrige næringer*

Andel av sysselsatte i matindustrien som jobber i kjøttbransjen

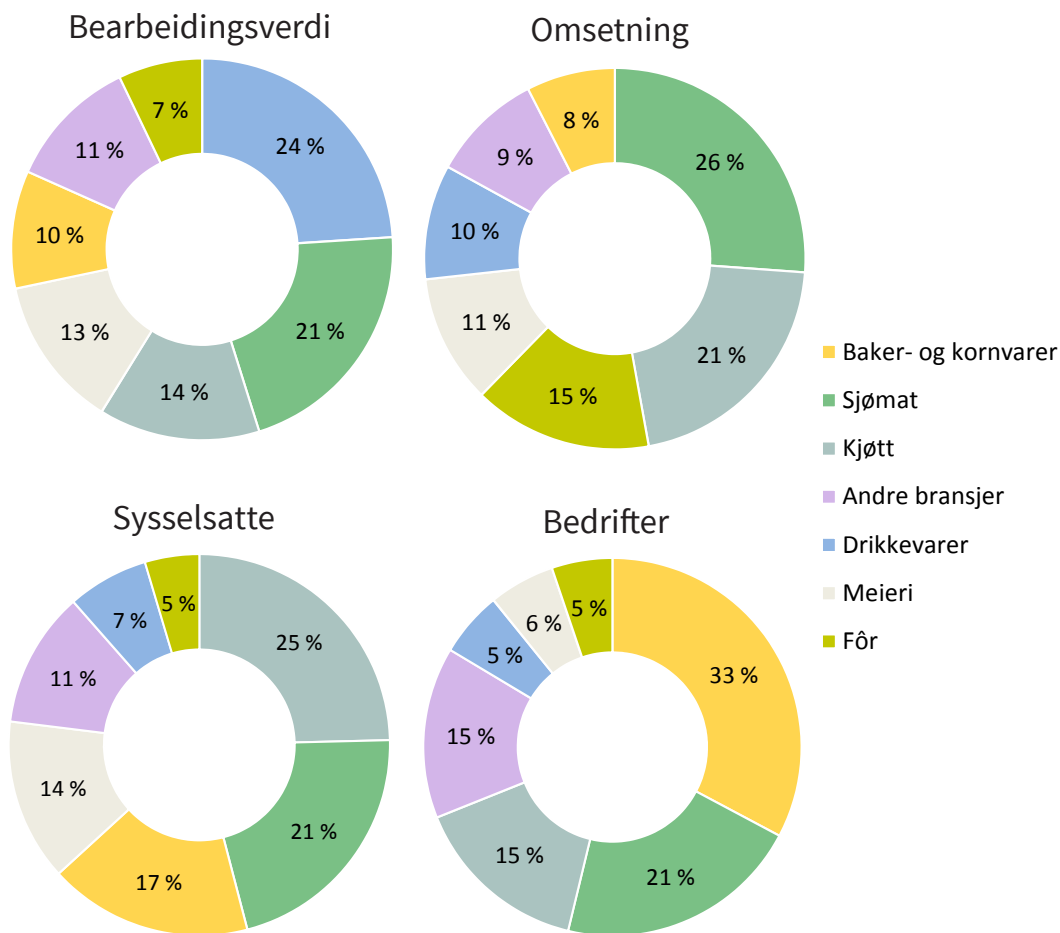
25 %

Andel av omsetning i matindustrien som kommer fra sjømat

26 %

Andel av bedriftene i matindustrien som finnes i bakerbransjen

33 %

Matindustriens bransjer 2014

Investering i matindustrien

- Fra 2013 til 2014 økte bruttoinvesteringer med 28,6 prosent, men falt med 15,6 prosent fra 2014 til 2015.
- Frem til 2010 var det en stabil økende investeringstakt i matindustrien.
- Siden 2010 skiller sjømatindustrien og meierivarebransjen seg ut med høyest andel av bruttoinvesteringene.

Totale bruttoinvesteringer i 2015*

5,9 mrd. kroner

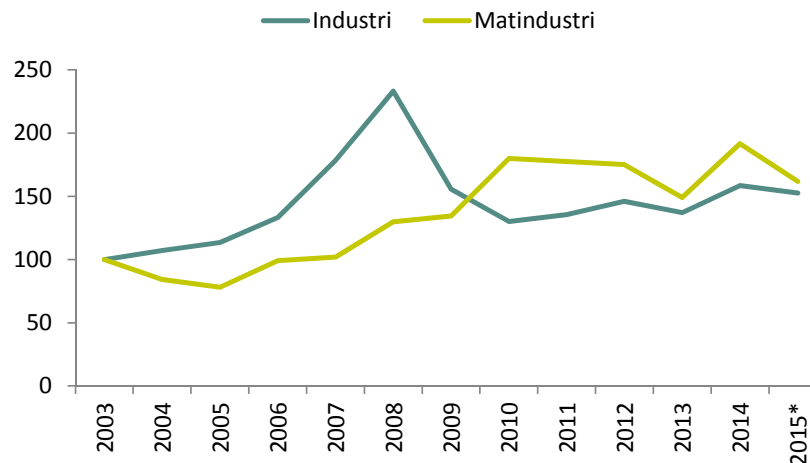
Andel av bruttoinvesteringer i norsk industri

29 %

Andel av bruttoinvesteringer i fôrbransjen i 2014

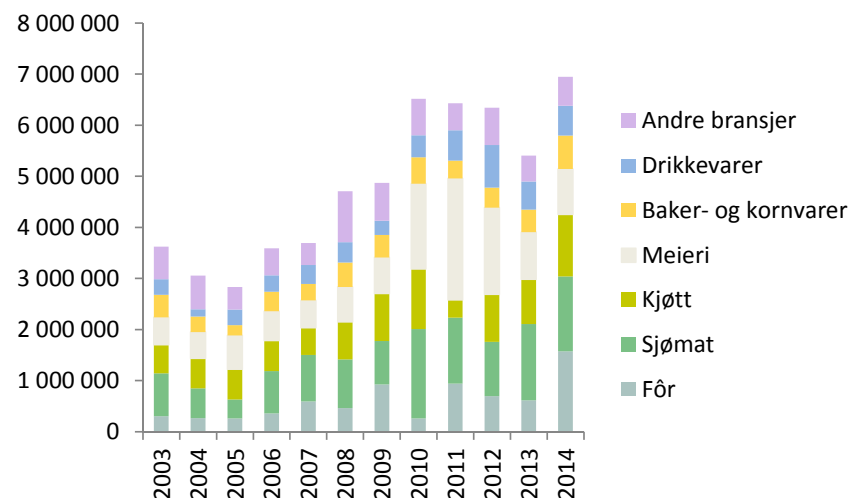
23 %

* Bruttoinvestering defineres som anskaffelser av varige driftsmidler minus salg av varige driftsmidler

Utvikling i bruttoinvestering, indeks 2003 = 100

* Beregnet av NIBIO

Utvikling i bruttoinvestering for utvalgte bransjer, 1 000 kr

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Postadresse:
NIBIO, Postboks 115
1431 ÅS

Kontoradresse:
Storgata 2-4-6
0155 OSLO

Telefon: 03 246
E-post: post@nibio.no
nibio.no

NORSK
LANDBRUKSSAMVIRKE

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund

Forskningsrådet

Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektoráhtta

NHO
MAT OG DRIKKE